



el ciment és més verd que la gespa

Hi ha afirmacions que sorprenen. Una que em va quedar gravada durant l'adolescència va ser el títol del quadre "La mel és més dolça que la sang" (1926) de **Salvador Dalí**. La pintura, que va pertànyer a **Coco Chanel** i que actualment es troba en parador desconegut, remet a una frase popular de **Cadaqués** respecte a la gent, com el pintor empordanès, que posava les ambicions per davant de la família.

Fa una dècada n'hi va haver una altra màxima que em va sobtar tant o més que la daliniana. Va ser la que encapçala aquest escrit. Era del catedràtic de l'Escola Superior d'Arquitectura de Madrid **Dr. Luís Fernández-Galiano** i que s'entén perfectament si es reproduïx la resta de la reflexió:

El cemento es más verde que el césped, y la ciudad compacta la forma más eficaz de habitar el planeta: consume menos espacio y menos tiempo, menos materia y menos energía. Frente a la ciudad dispersa, la compacta emplea menos suelo para sus edificios y sus infraestructuras de transporte, permite hacer más eficaces y breves los desplazamientos, utiliza menos recursos materiales en su construcción, y requiere menos energía tanto en la climatización de los inmuebles como en las redes de comunicación.



Fig.1. Exemple de ciutat compacta, Morella. Dibuix Enric Dilmé. www.enricdilme/ESCRITS



el ciment és més verd que la gespa

El debat no hauria de ser si densifiquem més la ciutat amb edificis en l'alçada o no, sinó quan pararem d'urbanitzar de forma dispersa en la totalitat del territori. No tant si es construeix un pis menys arreu sinó on construir ara, demà i demà passat de forma programada i on no, més enllà dels terrenys comunals i els afectats per riscos naturals. Potser caldria començar a oblidar-nos dels terrenys situats a l'obaga, com sempre s'havia fet.



Fig.2. Exemple de ciutat compacta, Florència. Dibuix Enric Dilmé. www.enricdilme/DIBUIXOS.

Les ja famoses torres d'en **Clot d'en Privat** d'Escaldes es critiquen més per qüestions estètiques, quelcom subjectiu i evolutiu, que per si s'està edificant més del compte (la llei del sol no permetia edificar més del que es podia fer abans de la seva aprovació); de si han alliberat o no espai públic; de si respon o no a les necessitats d'habitatge de la població



el ciment és més verd que la gespa

local (ja sabem que no) o de si s'han implantat correctament en el teixit urbà sense privar de vistes, i sobretot de sol, als edificis existents o a elles mateixes (la mitgera cega d'una d'elles no apunta massa a què s'hagi pensat del tot bé).

En tot cas, si mirem al nostre voltant per paradoxal que pugui semblar resulta menys ecològic **Sotogrande** a San Roque, Cadis, que **Benidorm** a Alacant. La urbanització gaditana, una de les més exclusives d'Europa, amb disset kilòmetres de litoral i els seus elitistes camps de golf, polo, tennis, vela... acull anualment 12.500 visitats mentre que la ciutat alacantina amb només set kilòmetres de platja rep cinc milions de turistes, una sisena part dels que visiten Espanya, i per allotjar a tant estiuellant de rotació, concentra tres quartes parts dels edificis més alts del país (els de més de 75 m) essent la tercera ciutat amb més places hoteleres del continent després de París i Londres. Això sí que és eficàcia, eficiència i, mira per on, sostenibilitat!

Ara bé, si som sincers, la majoria de la gent aspira a viure en una casa amb jardí i més des de la pandèmia. Molts dels que critiquen les torres d'Escaldes ho fan des del seu xalet suburbà sense intenció de tornar al centre. Per això, tot i que les receptes estan clares no són tan fàcils d'aplicar. Se sap que és millor rehabilitar que construir i millor fer ciutat en cercles concèntrics successius amb espais lliures entre les urbs abans que salpicar-ho tot amb urbanitzacions disperses seguint el desafortunat creixement en taca d'oli o, com s'ha dit darrerament, en metàstasi, que malbarata territori, serveis, energia, temps i ens fa dependents del cotxe.

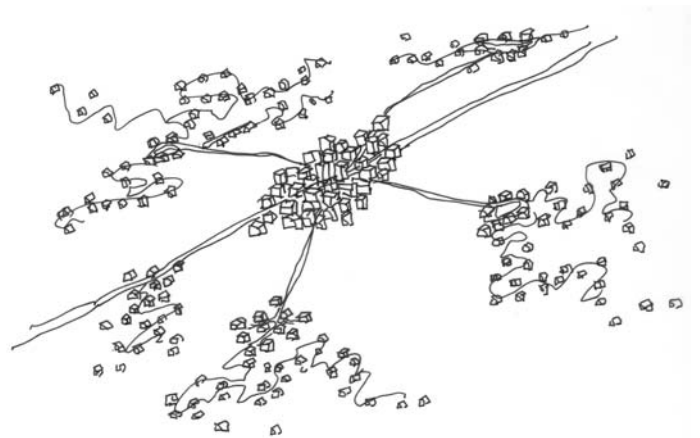


Fig.3. Esquema ciutat compacta versus ciutat dispersa. E.Dilmé.
Jornada sobre sostenibilitat, 22 octubre 2020, Sant Julià de Lòria.



el ciment és més verd que la gespa

L'any 2000 el 5è Informe Nacional d'Ordenació del territori dels Països Baixos definia perfectament el perímetre de l'urbà fora del qual no es podria construir. En la mateixa línia i per la mateixa època l'arquitecte **Lord Richard Rogers** elaborava l'Urban White Paper pel parlament britànic on es prohibia edificar en les zones intactes del territori per concentrar les promocions en els brownfields o àrees amb edificis existents.

Al final cap d'aquestes propostes va passar a ser llei quedant-ne en meres recomanacions, ja que els partits laboristes que l'impulsaren no van gosar trencar amb l'aspiració dels seus potencials votants de classe mitjana: la caseta i l'hortet. I ja no dic si tot plegat s'acompanyava amb uns succulents ingressos administratius.

Ves per on! Mala peça al teler!



Fig.4. Exemple de ciutat compacta, Nàpols (Spaccanapoli).
Dibuix Enric Dilmé. www.enricdilme/DIBUIXOS